

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Szaba, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 11. decembra 2008 v Bratislave, v trestnej veci obvineného **M. J. a spol. pre trestný čin hrubého nátlaku** podľa § 235a ods. 1 Tr. zákona účinného do 1. januára 2006 a iné, o dovolaní obvineného zo dňa 4. júna 2008 proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 20. februára 2008, sp. zn. 2 To 13/2008, rozhodol

t a k t o :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného M. J. **sa o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom zo dňa 31. októbra 2007, sp. zn. 2T 68/2007, uznal obvineného M. J. za vinného zo spolupáchateľstva k trestnému činu hrubého nátlaku podľa § 20, § 191 ods. 1 Tr. zákona účinného od 1. januára 2006 (bod 1/), trestného činu hrubého nátlaku § 235a ods. 1 Tr. zákona účinného do 1. januára 2006 (ďalej len „Tr. zákona“) (bod 2/), pomoci k trestnému činu hrubého nátlaku podľa § 10 ods. 1 písm. c/, § 235a ods. 1 Tr. zákona (bod 3/) a trestného činu výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Tr. zákona (bod 4/) na tom skutkovom základe, že

1/ dňa 1. augusta 2006 v dobe medzi 12.00 hod. a 13.00 hod. prišli obžalovaní P. B., M. J. a R. K. na osobnom motorovom vozidle zn. BMW, tmavej farby, ev. č. L., k poškodenému M. S., nar. X. do konskej jazdiarne na M. a žiadali ho, aby do štvrtku dňa 3. augusta 2006 na číslo účtu: X. v prospech B. B., previedol finančnú hotovosť vo výške 400 000 Sk ako exekúciu a náhradu škody za dopravnú nehodu, ktorá sa stala pred tromi rokmi v okrese Ružomberok a ak peniaze nebudú na uvedenom účte do 3. augusta 2006, tak je s ním koniec, že mu všetko zhorí, že nebude mať s čím jesť a ani ako chodiť, že mu zapália motorové vozidlo a to si s ním vybaví iné osoby, oni sa tam už vracat' nebudú; dňa

3. augusta 2006 sa všetci traja obžalovaní telefonicky skontaktovali s poškodeným M. S., na ich žiadosť sa s ním stretli v Č. ulici v L., kde od neho opätovne požadovali sumu 400 000 Sk, ktorú nemal, tak sa dohodli, že poukáže na číslo účtu: 2910358/1200 sumu 60 000 Sk,

2/ v presne nezistený deň v mesiaci august 2005 obžalovaný M. J. spoločne s doposiaľ nezistenou ženou prišiel do prevádzky poškodeného P. J., nar. X., v objekte bývalých Kožiarskych závodov v L. N., od ktorého žiadali zaplatenie sumy najmenej 300 000 Sk, ktorú dlhoval spoločnosti P. s tým, že ak dlžnú čiastku nezaplatí, môže sa stať niečo jemu alebo jeho synom a neskôr sa ešte najmenej dvakrát stretli s poškodeným P. J. a opätovne požadovali zaplatenie dlžnej sumy,

3/ v presne nezistený deň v mesiaci august 2005 obžalovaní M. J. a R. K. v novootvorenej Č., na H. ulici, oproti budove P., utvrdzovali majiteľa reštaurácie R. Z., nar. X., aby vyplatil jemu neznámemu mužovi sumu 100 000 Sk, ktorú tento muž v ten istý deň požadoval od R. Z. za to, že reštauráciu prevádzkuje bez jeho súhlasu a vyhrážal sa mu, že ak nezaplatí, zle dopadne, reštauráciu mu rozbijú, lebo je to zlý, nebezpečný človek, a tak poškodený R. Z. z obavy, že vyhrážky budú splnené, vyplatil neznámemu mužovi 50 000 Sk,

4/ dňa 12. novembra 2004 obžalovaný M. J. v bare F., okres L., medzi 00.00 hod. a 01.00 hod. udrel päťou do oblasti tváre R. P., nar. X., trvale bytom K. a spôsobil mu zranenia s dobou liečenia do sedem dní.

Za to bol obvinenému M. J. okresným súdom podľa § 235a ods. 1 Tr. zákona účinného do 1. januára 2006 uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere desiatich rokov, na ktorého výkon bol podľa § 39s ods. 3 Tr. zákona účinného do 1. januára 2006 zaradený do druhej nápravno-výchovnej skupiny.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. poriadku súd odkázal poškodeného R. Z. a R. P. s nárokmi na náhradu škody na občianske súdne konanie.

Na základe odvolania obžalovaných rozhodol Krajský súd v Žiline rozsudkom zo dňa 20. februára 2008, sp. zn. 2 To 13/2008, tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 2

Tr. poriadku napadnutý rozsudok v bodoch 2/ a 3/ vo výroku o vine a treste u obžalovaných M. J. a R. K., a vo výroku o náhrade škody týkajúcej sa poškodeného R. Z. zrušil. Podľa § 322 ods. 3 Tr. poriadku pri nezmenenom skutkovom stave uznal M. J. v bode 2/ rozsudku za vinného z trestného činu hrubého nátlaku podľa § 191 ods. 1 a v bode 3/ rozsudku (spolu s obžalovaným R. K.) z pomoci k trestnému činu hrubého nátlaku podľa § 21 ods. 1 písm. d/, § 190 ods. 1 Tr. zákona účinného od 1. januára 2006.

Za to bol obžalovaný M. J. podľa § 190 ods. 1 Tr. zákona účinného od 1. januára 2006 s použitím § 42 ods. 1, § 41 ods. 2 Tr. zákona na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere osem rokov a šesť mesiacov, s tým že sa zrušuje výrok o treste Okresného súdu L., sp. zn. 2 T 132/2000, zo dňa 11. októbra 2006, ktorým mu bol podľa § 221 ods. 1 Tr. zákona účinného do 1. januára 2006 uložený trest odňatia slobody vo výmere jeden rok, výkon ktorého mu bol podmienienečne odložený na skúšobnú dobu osemnásť mesiacov; súčasne sa zrušili všetky rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili význam. Podľa § 48 ods. 4 Tr. zákona obžalovaný M. J. bol na výkon trestu zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Podľa § 288 ods. 1 Tr. poriadku bol poškodený R. Z. s nárokom na náhradu škody odkázaný na občianske súdne konanie.

Proti rozsudku krajského súdu podal obvinený M. J. dňa 4. júna 2008, prostredníctvom splnomocneného obhajcu JUDr. P. S., dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i/ a písm. j/ Tr. poriadku. V dovolaní obvinený namietal, že to bol práve poškodený Z., ktorý ho kontaktoval (spolu aj odsúdeného R. K.), a teda z toho vyplýva, že nemohol (obvinený) vedieť o neznámej osobe, ktorá od poškodeného pýtala peniaze za ochranu. Poškodenému dal iba radu, ako mal postupovať a tá nemohla byť trestná. Poradiť niekomu, aby násilníkovi neodporoval, nie je pomocou k spáchaniu trestného činu. Nemohla existovať vedomá, úmyselná pomoc k trestnému činu, ak nebol s jeho páchatelom dohodnutý. Účastníkom na dokonanom trestnom čine môže byť iba ten, kto úmyselne poskytuje pomoc na spáchanie trestného činu. Ďalej namietal nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku v bode 3/ odsudzujúce rozsudku. Domnieval sa, že sa nemohol dopustiť pomoci k trestnému činu hrubého nátlaku utvrdzovaním majiteľa reštaurácie (a to na jeho žiadosť), teda poškodeného, keďže pomoci trestného činu sa možno dopustiť (okrem iného) iba utvrdzovaním páchatel'a trestného činu, čím sa má podľa zákona na mysli posilovať páchatel'a trestného činu v predsavzatí spáchať trestný čin. Taktiež k pomoci nemohlo dôjsť po dokonaní trestného činu hrubého nátlaku,

ktorý bol dokonaný okamihom použitia hrozby násilia k vynúteniu poskytnutia plnenia. V tomto smere poukázal na judikatúru (R 51/1967, R 1/1980 a R 3/1972), ktorá podľa jeho názoru tieto závery podporovala. Právna kvalifikácia mala podľa obvineného taktiež vplyv aj na uložený trest, nakoľko by potom nebola splnená zákonná podmienka na použitie asperačnej zásady pri ukladaní trestu.

Obvinený preto navrhol, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 2 Tr. poriadku zrušil napadnuté rozhodnutia a podľa § 388 ods. 1 Tr. poriadku prikázal prvostupňovému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K podanému dovolaniu sa písomne vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš, ktorý sa nestotožnil s argumentáciou obvineného. Obvinený konal, aby prelomil psychické zábrany poškodeného zaplatiť peniaze neznámej osobe. Skutočnosť, že obvinený poznal neznámu osobu vyplýva z vykonaného dokazovania. Navrhol preto, aby najvyšší súd dovolanie obvineného podľa § 386 písm. c/ Tr. poriadku odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. poriadku) zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. poriadku), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. poriadku), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Tr. poriadku), ale súčasne aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. poriadku (§ 382 písm. c/ Tr. poriadku).

Podľa § 371 písm. i/ Tr. poriadku dovolanie je možné podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 385 ods. 1 Tr. poriadku dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Rozsah preskúmovacieho oprávnenia dovolacieho súdu je v zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. poriadku obmedzený na právne posúdenie ustálených skutkových zistení. Dovolací súd nie je legitimovaný posudzovať ani úplnosť skutkových

zistení ustálených súdmi oboch stupňov v pôvodnom konaní, a rovnako ani hodnotiť dôkazy vykonané v pôvodnom konaní.

Podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorých správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže hodnotiť) bol podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. poriadku.

Z vyššie naznačeného výkladu sa potom dovolací súd vecne nezaoberal námietkami skutkovými, ktorými boli v tomto prípade vedomosť obvineného o páchaní trestného činu hrubého nátlaku neznámou osobou a závermi obvineného, ktoré vyplývali z vykonaného dokazovania.

Súd v odsudzujúcom rozsudku netvrdil, že obvinený utvrdzovaním poškodeného naplnil znak pomoci v zmysle § 10 ods. 1 písm. c/ Tr. zákona, ktorý je uvedený ako „utvrdzovanie (páchateľa) v predsavzatí“, ale ako vyplýva z tzv. právnej vety týmto konaním „odstraňoval prekážky“ na spáchanie trestného činu a tým naplnil zákonný znak pomoci.

Hlavnou dovolateľovou námietkou bola skutočnosť, že sa nemohol dopustiť pomoci trestnému činu hrubého nátlaku, keď tento bol dokonaný už samotnou vyhrážkou ujmy na zdraví poškodenému od neznámej osoby, a pomoc k trestnému činu môže nastať iba do dokonania trestného činu. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa s touto argumentáciou obvineného nestotožnil z nasledujúcich dôvodov:

Pomoc k trestnému činu (ako jedna z foriem účasti) je ovládaná zásadou akcesority, ktorá je vyjadrená v ustanovení § 10 ods. 1 Tr. zákona účinného do 1. januára 2006 (rovnako aj v §20 Tr. zákona účinného od 1. januára 2006) tak, že pomocník môže byť trestne zodpovedný iba vtedy, ak páchateľ trestný čin dokonal, alebo sa o tento aspoň pokúsil. Pomoc je možná pred spáchaním trestného činu ako aj pri jeho páchaní.

Do úvahy však prichádza aj pomoc po dokonaní trestného činu, v štádiu jeho dokončovania (najneskôr však do dokončenia). Je to pri tzv. trvácich trestných činoch (napr. obmedzovanie osobnej slobody, ak protiprávny stav trvá), ako aj pri trestných činoch,

pri ktorých konanie páchatel'a presahuje okamih dokonania a smeruje k naplneniu zámeru trestnej činnosti napr. zmocniť sa veci (trestný čin lúpeže) alebo dosiahnuť, aby vydieraná osoba konala, opomenula alebo trpela (trestný čin vydierania).

Rovnako tomu bolo aj pri konaní obvineného J. (spolu s odsúdeným K.), ktorí poskytli pomoc neznámemu páchatel'ovi až v štádiu dokončovania trestného činu hrubého nátlaku, ktorý bol dokonaný už vyslovením hrozby násilia alebo ujmy na zdraví („zle dopadne“) a nútením poskytnúť majetkové plnenie (100 000 Sk) za služby vlastné (poskytnutie ochrany neznámym páchatel'om).

Obvinený v dovolaní odkázal aj na judikatúru, ktorá však neodôvodňovala ním učené závery, ba práve naopak, ich popierala. V rozhodnutí uverejnenom pod č. R 1/1980 sa konštatuje, že „ak páchatel' pristúpi k činu po uskutočnení násilia v štádiu zmocňovania sa veci, tj. v štádiu dokončovania trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1 Tr. zákona (pozn. účinného do 1. januára 2006), ide o pomoc k tomuto trestnému činu podľa § 10 ods. 1 písm. c/, § 234 ods. 1 Tr. zákona a nie o spolupáchatel'stvo lúpeže“ (str. 18). Rovnako aj v rozhodnutí uverejnenom pod č. R 3/1972 sa uvádza, že „pomoc po dokončení trestného činu nie je možná“ (str. 33). V tzv. právnej vete rozhodnutia uverejnenom pod č. R 51/1967 sa síce píše o tom, že pomoc je možné spáchať len pred dokonaním trestného činu, ale odôvodnenie jasne hovorí o dokončení trestného činu krádeže podľa § 247 Tr. zákona účinného do 1. januára 2006 (str. 178).

S ohľadom na vyššie uvedené, dovolací súd bol toho názoru, že obvineným tvrdené skutočnosti neboli spôsobilé naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. poriadku a plne sa stotožnil s právnou kvalifikáciou tak ako je vyjadrená v napadnutom rozhodnutí krajského súdu.

Obvinený uplatnil aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. j/ Tr. poriadku, že odvolací súd zamietol odvolanie podľa § 316 ods. 1 Tr. poriadku, hoci na to neboli splnené zákonné dôvody, ktorý dôvod však bližšie nekonkretizoval. Na základe odvolaní obžalovaných Krajský súd v Žiline uznesením zo dňa 20. februára 2008, sp. zn. 2 To/13/2008, pod bodom I. zrušil napadnutý rozsudok a bod II. podľa § 319 Tr. poriadku odvolanie obžalovaného P. B. zamietol. Dovolací súd nevidel žiadnu vecnú spojitosť uplatneného dovolacieho dôvodu s postavením obvineného J., a preto ho považoval za nedôvodný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto na neverejnom zasadnutí uznesením podľa § 382 písm. c/ Tr. poriadku dovolanie obvineného M. J. odmietol, nakoľko je zrejmé, že neboli splnené dôvody dovolania predpokladané ustanovením § 371 Tr. poriadku.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 11. decembra 2008

JUDr. Peter H a t a l a , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová